

PWYLLGOR	PWYLLGOR TRWYDDEDU CYFFREDINOL
DYDDIAD:	15 Mawrth 2021
TEITL:	FFIOEDD ARFAETHEDIG TRWYDDEDAU TACSIS 2021/22
PWRPAS:	CYMERADWYO FFFIOEDD ARFAETHEDIG AR GYFER YMGYNGHORIAD CYHOEDDUS
AWDUR:	PENNAETH YR ADRAN AMGYLCHEDD

1.0 GWYBODAETH GEFNDIROL

- 1.1 Mae'n ofynnol i'r Cyngor adolygu ei ffioedd mewn perthynas â Thrwyddedu taccis (h.y. trwyddedau cerbydau hacni, cerbydau hurio preifat, gweithredwyr hurio preifat a gyrwyr) yn rheolaidd. Penderfynodd y Pwyllgor hwn yn ôl yn 2013 y byddai ffioedd taccsi yn cael eu hadolygu yn flynyddol.
- 1.2 Mae Adran 53 a 70 o Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976 yn darparu y caiff y ffioedd eu codi ar lefel ddigonol i dalu costau rhesymol -
- I ganiatáu trwydded gyrrwr ar gyfer cerbyd hacni neu hurio preifat – costau ynghlwm â phrosesu, gweinyddu a rhoddi trwyddedau.
 - I ganiatáu trwydded cerbyd a gweithredwr - costau archwilio, arosfa cerbyd hacni, rhybuddion cyhoeddus, rheoli a goruchwyllo cerbydau ac unrhyw gostau eraill ynghlwm â phrosesu cais.
- 1.3 Rhaid i'r ffioedd a godir fod yn rhesymol a phenderfyniad y Cyngor yw p'un a yw'r ffioedd yn cael eu gosod ar lefel i alluogi adennill costau'n llawn neu'n rhannol, ai peidio **Penderfynodd y Pwyllgor hwn yn 2013 fod yn rhaid i ffioedd Trwyddedu taccsi gael eu hadolygu i adennill costau'n llawn.**
- 1.4 Cynyddwyd ffioedd taccsi gan 25% yn 2013 a 19.78% , a 10.78% yn 2015 er mwyn adennill y costau'n llawn. Ni chynyddwyd y ffioedd o gwbl yn 2016/17 nac ychwaith yn 2017/18, ac fe gytunwyd i gofi'r ffioedd ar gyfartaledd o 28% ar draws yr amrywiol ffioedd trwyddedau taccsi ar gyfer 2018/19.

2 EFFAITH Y PANDEMIG AR Y DIWYDIANT TACSI

- 2.1 Fel y gwyddom, mae'r Pandemig Covid-19 ers y cyflwynwyd y cyfnod clo cyntaf yn ol ym Mis Mawrth 2020 wedi cael effaith bell gyrhaeddol ar y sector gyhoeddus a'r sector breifat; ac nid yw'r diwydiant taccsi yn eithriad yn hyn o beth.
- 2.2 Fel mae ysgolion wedi bod ar gau, pobl yn aros gartref a dim ymwelwyr yn teithio i'r sir; mae'r diwydiant taccsi wedi gweld gostyngiad sylweddol yn y galw am eu gwasanaethau.
- 2.3 Mae colledion incwm wedi bod yn sylweddol, ac wedi golygu fod rhai gyrwyr wedi penderfynu rhoi'r gorau i'r gwaith a pheidio adnewyddu eu trwyddedau. Mae eraill wedi gofyn am gael gohirio adnewyddu eu trwyddedau hyd nes bod busnes yn codi pan mae'r cyfnod clo diweddaraf yn dechrau llacio yn raddol. Rydym wedi cynnig ychydig o hyblygrwydd yn hyn o beth ; a hefyd wedi cynnig opsiynau talu amgen fel y gall gyrwyr taccsi gesio talu am eu trwyddedau fesul dipyn , er enghraifft.

- 2.4 Mae ceisiadau wedi eu derbyn gan gwmnïau tacsï yn ardal Bangor a Llanberis yn gofyn i'r Pwyllgor hwn ystyried cynnig disgownt ar ffioedd trwyddedau tacsï yn y flwyddyn ariannol hon oherwydd effaith sylweddol yr argyfwng covid ar y diwydiant. Mae copi o'r e bost wedi ei yrru i chwi fel aelodau, ac fe atodaf gopi o'r e bost a dderbyniwyd; ynghyd a fy ymateb iddo yn yr atodiadau i'r adroddiad hwn.
- 2.5 Mae'r argyfwng Covid wedi effeithio ar y diwydiant mewn amryw ffyrdd eraill hefyd. Dengys tystiolaeth feddygol fod y risgiau o ddal haint Covid 19 yn uwch i yrwyr tacsï nac ymysg y boblogaeth gyffredinol; ac mae galw cynyddol ar i weithwyr yn y diwydiant gael eu hystyried fel gweithwyr allweddol a derbyn blaenoriaeth ar gyfer brechu .
- 2.6 Yn ogystal; noder fod llawer o yrwyr tacsï wedi bod yn gweithredu cytundebau Cludiant ar gyfer ysbytai, ysgolion, gwasanaethau cymdeithasol - yn ogystal â bod yn cludo gweithwyr hanfodol fel gweithwyr Iechyd a Gofal i'w gwaith yn ystod y Pandemig.
- 2.7 Mae'r Uned Drwyddedu ac adran Datblygu Economi'r Cyngor wedi bod yn ceisio cefnogi 'r Diwydiant drwy gydol y Pandemig drwy gynnig arweiniad ynglŷn â'r cyfyngiadau a rhagofalon covid, a sicrhau fod gan fusnesau fynediad i'r wybodaeth ddiweddaraf ar sut i geisio am gymorth ariannol.
- 2.8 Yn ddiweddar, fe roddwyd rhestr o bob deilydd trwydded tacsï i Lywodraeth Cymru fel bod gyrwyr tacsï yn gallu hawlio pecynnau PPE am ddim gan y Llywodraeth.

3. ASESIAD ARIANNOL & CYNNIG AR GYFER 2021-22

- 3.1 Nid yw'r ffioedd wedi eu newid ers 2019. Fe benderfynwyd cadw'r ffioedd yr un fath ar gyfer 2020/21 pan adolygwyd y sefyllfa ym Mawrth 2020; gan fod effeithiau'r pandemig Covid ar y diwydiant yn cael eu hamlygu bryd hynny. Mae'r argyfwng yn parhau i effeithio ar y diwydiant ar hyn o bryd wrth gwrs; ond gyda dyfodiad y Cynllun Brechu cenedlaethol , mae gobaith y bydd y sefyllfa yn gwella dros y misoedd nesaf, fel mae gwahanol sectorau yn cael agor yn raddol; cyn belled a bod y cyfraddau haint yn y boblogaeth yn dal i ddisgyn.
- 3.2 Fe fu gostyngiad sylweddol yn incwm y Cyngor yn ystod yr hanner cyntaf o'r flwyddyn ariannol bresennol ,ond mae lefelau incwm o drwyddedau tacsï bellach wedi cynyddu; gydag incwm erbyn mis Chwefror 2021 yn sefyll ar oddeutu 16% yn is nag ar ddiwedd y flwyddyn ariannol 2019/20.
- 3.3 Rhaid cofio wrth gwrs , fel y nodwyd eisoes; na ellir cynyddu ffioedd tacsï er pwrpas cynyddu incwm; dim ond er pwrpas adennill costau derbyn, prosesu a gweinyddu trwyddedau.
- 3.4 Nid oes newidiadau deddfwriaethol, nac mewn polisi wedi digwydd yn ddiweddar sydd yn golygu nad yw costau prosesu'r trwyddedau hyn wedi cynyddu dros y ddwy flynedd diwethaf. Mae newidiadau ar y gorwel flwyddyn nesaf, megis cwblhau'r adolygiad y Polisi Tacsï Unedig, fydd yn mabwysiadu argymhellion Safonau Statudol Cerbydau Hacni a Hurio Preifat Cenedlaethol yr Adran Drafnidiaeth; yng nghyd ag unrhyw ganllawiau newydd fydd yn cael eu cyflwyno gan Lywodraeth Cymru.

3.5 O ystyried y r oll o'r ffactorau a nodir, credir nad oes cyfiawnhad dros gynyddu 'r ffioedd trwyddedau tacsis yn sylweddol am y flwyddyn ariannol nesaf. Cynigir felly fod cynnig yn cael ei ystyried i gynyddu pob ffi Trwyddedu tacsis i ystyried cynnydd mewn chwyddiant dros y ddwy flynedd diwethaf yn unig .Mae hyn yn gyfystyr i gynydd o 2.56% ar bob ffi trwydded fel a ganlyn -

3.2 TABL O FFIOEDD CYFREDOL AC ARFAETHEDIG

ffioedd arfaethedig tacsis	ffi gyfredol £	Ffi arfaethedig £ 2020/21 - cynnydd chwyddiant 2.56%
trwydded gyrrwr blwyddyn	233	239
trwydded gyrrwr 3	270	277
trwydded cerbyd HACNI newydd	232*	238
trwydded cerbyd HACNI adnewyddu	197*	202
Ffi trosglwyddo trwydded CH i berchennog newydd	75	77
Trwydded HP newydd	269*	276
Trwydded HP adnewyddu	197*	202
Ffi trosglwyddo trwydded HP i berchennog newydd	75	77
Trwydded cerbyd HP amodol	171	175
Trwydded gweithredwr 1 blwyddyn	236	242
trwydded gweithredwr 3 mlynedd	275	282
trwydded gweithredwr 5 mlynedd	329	337

*Cyfanswm yn cynnwys platiau tu mewn a thu allan (hacni a hurio preifat), a sticer (hurio preifat)

4. YMGYNGHORI Â'R DIWYDIANT

4.1 Unwaith y bydd y Pwyllgor hwn yn gwneud penderfyniad ar y ffioedd arfaethedig bydd ymgynghoriad cyhoeddus llawn yn cychwyn yn unol â'r gofynion statudol.

4.2 Mae Adran 70 Deddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976 yn datgan bod yn ofynnol i rybudd cyhoeddus o newidiadau arfaethedig i ffioedd ymddangos yn y wasg leol. Mae amserlen benodol ar gyfer yr ymgynghoriad cyhoeddus; ac ni fydd unrhyw newidiadau arfaethedig yn dod i rym hyd nes y bydd unrhyw ymateb i'r ymgynghoriad ffurfiol wedi ei ystyried yn ddiweddarach gan y Pwyllgor hwn. Fe fydd ymgynghoriad uniongyrchol drwy lythyr yn digwydd cyn y dyddiad y bydd y rhybudd yn ymddangos yn y wasg leol ; er mwyn caniatáu digon o gyfle i'r diwydiant amlygu unrhyw bryderon.

- 4.3 Fe fydd y rhybudd yn y wasg yn cynnwys y dyddiad pan fydd y ffioedd yn dod yn weithredol, 28 diwrnod ar ôl dyddiad y rhybudd ar yr amod na cheir gwrthwynebiadau i'r ffioedd. Bydd rhaid i unrhyw wrthwynebiadau i'r ffioedd gael eu hystyried gan y Pwyllgor hwn yn ystod ei gyfarfod nesaf mis Medi 2018, a rhaid gwneud penderfyniad ar lefel y ffioedd yn unol â hynny. Ni fydd ffioedd newydd yn dod yn weithredol hyd oni geir penderfyniad terfynol gan y Pwyllgor hwn

ARGYMHELLIAD

Bod y Pwyllgor yn cymeradwyo'r cynnig i godi'r ffioedd i'r lefel a argymhellir ; yn ddarostyngedig i ymgynghoriad gyda'r diwydiant tacsï ac ymgynghoriad drwy rybudd cyhoeddus.